

3.Киричук Т.В. Особистісно орієнтований підхід до дитини в освітньому просторі ДНЗ./Таврійський вісник освіти. – 2013.- №4(44). С.-28.

УДК 373.2.015.311:796.1/3(043.2)

Ожоганич О. В.,
студентка групи ДО-1 м,
Брижак Надія Юріївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет

ГРА ЯК ПРОВІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сучасний етап розвитку дошкільної освіти характеризується пошуком нових підходів до особистості дитини-дошкільника. Головна ідея Нової української школи полягає в переході від школи, де дітей напихають лише знаннями, до школи компетентностей XXI століття, школи для життя. навчання. Це означає, що учні не просто будуть набувати знань, а вчитимуться використовувати їх на практиці й опановуватимуть навички. Отже освітній процес має бути побудований за діяльнісним процесом. Оскільки гра в дошкільному віці є основним видом діяльності, то саме вона повинна набувати все більшої значимості та посісти вагоме місце в життєдіяльності дитини-дошкільника.

У Державному стандарті дошкільної освіти України – Базовому компоненті дошкільної освіти (2012 р.) ігрову діяльність виділено в освітню лінію «Гра дитини», де вказано, що гра є провідною діяльністю дітей дошкільного віку, в якій формується особистість дитини [1]. У документі підкреслюється важлива роль гри в психологічному розвитку дитини дошкільного віку, бо саме гра забезпечує поступовий розвиток базових психологічних новоутворень (уява, довільність, соціальна активність, самопізнання, самооцінка тощо) і цим самим сприяє успішній освітченості дитини-дошкільника.

Гру як метод навчання і виховання дітей різних вікових категорій досліджували видатні педагоги минулого К. Ушинський, М. Демков, А. Макаренко, В. Сухомлинський та ін. Вони дійшли висновку про виняткову цінність гри для дитини і необхідність її цілоспрямованого використання.

Розкриваючи вплив гри на розвиток особистості дитини дошкільного віку, науковці (С. Ладивір, Н. Луцан, О. Овчарук, Т. Постоян, Ю Руденко та ін.) підкреслюють, що через неї вона знайомиться з поведінкою та взаємовідносинами дорослих людей, які стають зразком її власної поведінки. В ігровій діяльності дошкільник набуває основних навичок спілкування, якостей необхідних для встановлення контакту з однолітками. Захоплюючи дитину та примушуючи її підкорятися правилам поведінки взятій на себе ролі, гра сприяє розвитку почуттів і вольової регуляції поведінки.

Ґрунтовніше проблема педагогічного керівництва грою досліджувалась на матеріалі дошкільного дитинства відомими науковцями дошкільної педагогіки (Л. Артемова, А. Богуш, Р. Жуковська, Н. Михайленко та ін.) і психологами (О. Запорожець, Н. Непомняща, О. Проскура, Ю. Приходько та ін.), оскільки гра для цього періоду онтогенетичного розвитку особистості є провідною діяльністю.

У дослідженнях А. Богуш, Н Гавриш, К Крутій та інших вчених зазначається, що гра – це явище загальнолюдське, основою якого виступає природа і суспільне життя, що знаходить своє відображення в розгорнутій формі ігрової діяльності.

В «Українському педагогічному словнику» за редакцією С. Гончаренка гра трактується як форма вільного самовияву людини, яка передбачає реальну відкритість світові можливого й розгортається або у вигляді змагання, або у вигляді зображення (виконання, репрезентації) якихось ситуацій, смислів, станів. Зміст гри рольової реалізується дитиною у взятій на себе ролі, згідно з певними правилами поведінки, що

регулюють її виконання. Тому всяка гра рольова — це школа довільної поведінки й діяльності, властивої поведінці й діяльності дорослих [4, с.73].

Гра являє собою особливу діяльність, яка розквітає в дитячі роки і супроводжує людину протягом всього її життя. Ігрова діяльність постає провідною діяльністю дитини раннього та дошкільного віку і є такою діяльністю, завдяки якій відбуваються найголовніші зміни у психіці дитини і всередині якої розвиваються психічні процеси, що готують перехід дитини до нового, вищого ступеня її розвитку.

Наукова спадщина О. Запорожця становить особливо вагомий внесок у педагогічну теорію гри. У працях науковця підкреслено, що гра як практична діяльність сприяє водночас вдосконаленню психічних процесів, оволодінню новими способами і формами її здійснення, формуванню інтелектуальної і мотиваційної сфер, забезпеченню емоційного спілкування і формуванню благополучних взаємин з однолітками. Через накопичений у процесі гри та інших видів практичної діяльності досвід спілкування з людьми, дають можливість дитині досягти нові види діяльності і нові, більш складні форми стосунків з оточуючими. Через ігрову діяльність вона пізнає в дійовій формі оточуючий світ, соціальну дійсність, а це зумовлює перехід до якісно нових стадій її інтелектуального і соціального розвитку [2, с.11-16].

Гра дошкільнят має рольовий характер. Її передумови формуються у предметній діяльності дитини раннього віку, якій притаманні:

- відокремлення дій від предмета, узагальнення їх;
- використання дитиною неформованих предметів як замінників інших;
- відокремлення своїх дій від дій дорослих і виникнення особистих дій дитини; - порівняння своїх дій з діями дорослих і ототожнення їх;
- відтворення дитиною у своїх діях дій дорослих, які відображають у певній послідовності відрізки їхнього життя.

Найважливішою передумовою ігрової діяльності дитини є порівняння і ототожнення нею своїх дій з діями дорослого, особистість і дії якого вперше стають для неї зразком не лише об'єктивно, а й суб'єктивно

Стає зрозумілим чому сюжетно-рольові, театралізовані ігри, інсценування, драматизації, які найчастіше організовують педагоги в роботі з дітками дошкільного віку, є найбільш ефективним засобом виховання. В процесі таких ігор дитина пізнає світ прекрасного, осмислює моральний підтекст літературного твору, на якій спирається запропонована їй гра, освоює способи позитивної взаємодії із однолітками. В процесі цих ігор діти знайомляться із почуттями, настроєм героїв, освоюють способи емоційного вираження, самореалізуються, пізнають оточуючий світ через образи, фарби, звуки, котрі сприяють розвитку психічних процесів, якостей особистості. Малюки засмучуються, сміються, коли сумують і радіють персонажі, завжди прагнуть прийти на допомогу добрим героям, співчують і вболівають за них.

Отже, гра є провідною діяльністю дітей дошкільного віку. Вона найбільше відповідає їх фізичним і психічним можливостям. Засобами гри формується особистість дитини. Гра виступає важливим засобом виховання і навчання дітей дошкільного віку, підготовки їх до школи та майбутнього життя.

Список використаної літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богінч О. Л. та ін. — К.: Видавництво, 2012. - 26 с.
2. Запорожець О. В. Психологія : підручник для дошкільних педагогічних училищ / О. В. Запорожець. — К. : Наука, 1998. — 340 с.
3. Піроженко Т. "Золотий" період розвитку особистості, або Як підвищити якість дошкільної освіти / Т. Піроженко // Вихователь-методист дошкільного закладу, 2016. № 7. - С. 4–10.
4. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко ; гол. ред. С. Головка. — Київ : Либідь, 1997. — 373 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>